

HURRA - VI GROR I ALTA

SISA AVISA

Der ideer fødes, folk og kulturer smelter sammen

FARGERIK REINFLYTTING side 4

VITAMINPILLEN
KHINA MAYA
side 16

NOMADEFOLKET
side 10

FRUKTBART SAMSPILL
side 18

KONSEPT & DESIGN: copyngtr ©SISA KULTURSENTER

MØTESTED OG MANGFOLD

Rolf Edmund Lund

(Foto: Frank Rune Isaksen)

Av og til kan det være tankevekkende å ta en kaffekopp i et kjøpesenter. Der ser vi oss selv, på hvileløs søken etter å fylle behov definert av en rastløs tidsalder.

Egentlig kan det være et rotterace i et løpehjul, et formålsløst jag for å oppfylle drømmer vi neppe har. Noen pynter både kroppen og Facebook-profilen for å passe inn i et klamt ideal, angivelig fordi vi fortjener det, som det heter i reklamen. Når man stirrer uavbrutt i dette speilet, er det lett å miste oversikten over verdier vi egentlig setter høyt. Verdier de fleste prisverdig nok pøser ut over venner og nær familie. Når vi nærsynt stormer av gårde, forsvinner gjerne smilet, håndtrykket og evnen til å se andre. Til å se hele mennesker, med de talenter og behov som garantert er der.

Kultursenteret Sisa melder seg på når vi andre melder oss ut.

Dette bilaget like før 17. mai er et eksempel på akkurat det. Sisa har blitt en arena for å forstå den regnbuen Pete Seeger og Lillebjørn Nilsen synger om. Det mangfoldet som skaper fellesskap og samhold, men som også henter fram et voldsomt raseri der ute.

Jeg tror egentlig det handler om frykt for det som er annerledes og ukjent. Sisas løsning heter integrering, et fint ord for å inkludere alle i fellesskapet. Kultur er ett av de beste virkemidlene for å skape et slikt fellesskap, ettersom alle har et forhold til den skapende nerven. Når vi har mat, klær og bolig har vi kanskje en grunnleggende trygghet, men den mellommenneskelige varmen som ligger i synliggjøring er ofte vel så viktig. For ikke å si livsviktig.

Sisas kamp for å fylle dette behovet i Alta og andre steder fortjener all tenkelig støtte. Fantasien har holdt virksomheten i gang, enten det er bokutgivelse, kulturkafeer, musikalske turneer eller en spektakulær hurtigrutetur med monarken som mentor. Det er helt konge, spør du meg.

Vennlig hilsen

Rolf Edmund Lund
Ansvarlig redaktør Altaposten

Havbruk - en bærekraftig næring...

Grieg
Seafood

Lakseoppdrett er en svært effektiv form for matproduksjon - 100 kg fôr gir 65 kilo laksefillet

Til sammenligning gir 100 kg fôr bare 20 kg kyllingfillet eller 13 kilo svinefillet.

De viktige oppdrettsartene i Norge er fra naturens side rov fisk som livnærer seg på annen fisk i havet. I oppdrett føres fisken med pellets, laget av både marine og vegetabiliske råvarer. Marint råstoff utgjør mindre enn halvparten av fôrsammensetningen.

De marine råvarene er fiskeolje og fiskemel, i hovedsak framstilt av fisk som har begrenset etterspørsel til menneskenet, samt avskjær fra fiskeindustrien.

I løpet av noen tiår har oppdrettsnæringen skapt 20.000 arbeidsplasser i distriktene. Uten subsidier.

Kilde: www.fht.no

100 KG FÔR

20 KG
KYLLINGFILLET

65 KG
LAKSEFILLET

13 KG
SVINEFILLET

Grieg Seafood Finnmark AS
www.griegseafood.no

En unik innretning for å ta fottøy av og på

Makes your life a little bit easier

For bestilling:
Mobil: +47 971 56 347
E-post: karlhelge@clec.no
www.clec.no

Ansvarlig redaktør:
John-Tore Martinsen

Markedssjef:
Geir-Kåre Henriksen

Trykk:
Mediehuset Altaposten

Utgiver:
Kultursenteret Sisa

Art director:
Abdulhalim A. Almasri

Foto:
Freddy Ludvik

Kristin Nicolaysen
Adhem Banishamsah
Maryam Al-nimer
Bjørner Østigård
Hildegunn Østigård

Redaksjonen:
Marit Johnsen

Freddy Ludvik
Kristin Nicolaysen
Rune Sundelin
Maila Haugen
Bjørne Krogstad
Hege Igeland
Thorger Os

Tekst: Rune Sundelin

Vandring er forandring! Språklig er "å vandre" forbundet med ordet vandel, et bytte eller en forandring. Mennesker har til alle tider vandret og endret egen kultur og bidratt til å endre samfunn. "Innvandring" som begrep har imidlertid vært i bruk i forbausende kort tid, sett i lys av at fenomenet har forekommet til alle tider. Innvandring ble ikke tatt i bruk før i andre halvdel av 1800- tallet og det var ikke før ut på 1900- tallet at det ble allment brukt.

For at det skal bli mening i å kalle noen innvandrere må det være en statsmakt som hevder retten til et territorium og forsøker å regulere vandringen inn og ut av dette området. Den norske kongemakten blir i middelalderen omtalt som "nordmennesenes konge". Kongemakten i Norge fremstår dermed som mer nasjonal enn de dynastiske kontinentale statsdannelsene hvor kongene hadde undersåtter fra mange ulike etnisiteter, som

snakket forskjellige språk.

Hvilke begreper vi bruker er ikke uvesentlig: Innvandrere, de opprinnelige, de fremmede, minoriteter, nasjonale minoriteter, fremmedkulturelle, urfolk eller asylsøker er eller har vært juridiske termer i internasjonale avtaler. Men det er også verdiladede begreper som gir sterke assosiasjoner og forholder seg hierarkisk til hverandre. Hvor lenge er en person eller en gruppe innvandrere? I henhold til statistisk sentralbyrå sin definisjon er personer som selv har innvandret til Norge og personer der begge foreldre er født i utlandet innvandrere. Dette er en definisjon som plasserer det norske kongehus blant innvandrerne, ettersom både kong Olav V og dronning Märtha var født i utlandet. De fleste familier har en historie som vandrere. Når slutter vi så å være innvandrere?

I utformingen av en ny norsk

minoritetspolitikk på 1990 - tallet ble spørsmålet satt på spissen. Gamle minoritetsgrupper i Norge som kvener, jøder og skogfinner ble definert inn i kategorien innvandrere. I et forsøk på å forsvare politikken uttalte en representant for regjeringen Brundtland: "Vi kan ikke bry oss med om kvenene kom på 1500- tallet eller på 1700- tallet. De er innvandrere for det har den norske regjeringen bestemt".

Når vi fortsetter å bruke begrepet innvandrere i generasjoner om personer som det er umulig å skille fra hverandre utseendemessig, hvor lenge vil da en med en annen hudfarge forbli innvandrere? Sverre var fem år da han fikk en ny kamerat fra Liberia i barnehagen. Ved middagsbordet noen måneder senere kunne han fortelle hvordan det gikk med hans nye kamerat: "Han er blitt ganske god i norsk ..., men han er fortsatt like svart!"

Vandringene vi ser i dagens

samfunn går over større avstander og raskere enn tidligere folkevandring. Vår evne til å inkludere nye mennesker og forskjellige kulturer kommer til å bli avgjørende for hvilke samfunn vi skaper. Da er begreper vi bruker og holdningen vi knytter til begrepene vesentlig. Et samfunn som ikke klarer å inkludere alle vil sløse med de menneskelige ressursene. Kyriakos Chrysostomidis, en gresk flyktning og kulturarbeider, som bodde i Norge på 1970- tallet har i et vakkert dikt satt ord på følelsen av ikke helt å høre til:

*Visst kan du emigrere, du kan assimileres
du vil svømme igjen som fisken i det nye vannet
klart du kommer til å beherske den nye grammatikken
syntaksen din kommer ingen til å klage over
du vil rent mesterlig briljere med dine nyanser i ditt nye språk
men ordene dine vil alltid komme til å smake av jorden du vokste i
bildene dine vil alltid være innhyllet av en annen himmel
drømmene dine vil alltid ange lengsel og kretse rundt elfbensporten
men denne forblir lukket for deg og fløytetonen stum.*

Kyriakos Chrysostomidis

Kilder: Knut Kjeldstadli (red.) "Norsk Innvandringshistorie." Falk og Torp : " Etnymologisk ordbok"

Lagerutsalg
lyskilder og el.materiell

ELEKTRO AS

Telefon 78 44 44 44 • Breverud 2, 9513 Alta

omfort Alta As
Rørlegger med butikk.

Best på vann, med trygghet, sikkerhet og kvalitet.

Nordre Ringvei 29, Alta.

Tlf 78 44 07 07 / faks 78 43 78 68

mail: post@comfortalta.no

web: www.comfortalta.no

Tekst og foto: Freddy Ludvik

Puljer: De deler opp reinsdyrene i små puljer før dem ved hjelp av en presenning som brukes til gjerdet, fører dyrene om bord.

FARGERIK REINFLYTTING

“Hver vår, hvert år er tusenvis av reinsdyr på flyttefot. Dyrene skal gjetes og gjerder skal bygges. I den forbindelse er reineierne avhengig av å hente inn flere drenger- som de kalles, for å få reinsdyrene fra vinterbeite på vidda, til sommerbeite ute ved kysten.

I år kontaktet reineier Inga Evelyn Thomassen SISA kultursenter i Alta, som fikk i gang et skikkelig flerkulturelt samarbeid.”

“I feel so sick, and my stomach is so bad”, Mazin Khrawish (22) fra Palestina kommer ramlende ut av prammen i Steikbukta, ved Kviby utenfor Alta.

Klokken er 02 på natten og i mørket forteller han meg at han aldri før har vært i båt på sjøen, og nå føler han seg veldig dårlig, og magen er kvalm.

Det er fire dager siden han og to andre innvandrere ble dreng for reineier Inga Evelyn, og nå har han vært med prammen som

frakter reinsdyrene som er kommet ned fra vidda til sommerbeite på Sørøya.

Tjuetoåringen kom til Norge for bare 5 måneder siden, men når han hørte at det var bruk for hjelp i reingjerdet kunne han ikke la muligheten gå i fra seg. Han støtter seg med venstre arm mot gjerdet som er satt opp for å lede reinsdyrene til prammen, mens han utslitt fortsetter på sin karakteristiske engelsk med arabisk aksent.

Pust i bakken: Per Eira og Vasil Havrilishim har jobbet hardt i flere dager nå. Selv uten felles språk går de to godt i lag.

Dreng: Mazim Khrawish (22) fra Palestina har bare vært 5 mnd. i Norge, men har allerede rukket å bli fasinert av livsstilen til reindriftssamene. – Jeg elsker det, og jeg håper jeg kan være med på dette i flere år fremover.

Drengen til drengen: Mikkel Gaup (25) forklarer at han er søskenbarnet til den ene drengen, og dermed på en måte drengen til drengen.

Hva gjør du på 17.mai?
 Dette er min første 17. mai, så jeg vet faktisk ikke hva jeg skal gjøre. Jeg har hørt at det er en stor dag, så en eller annen form for feiring blir det nok.
 En ting er sikkert - nyte dagen det skal jeg.

- Det har vært lange dager, og jeg er så forferdelig sliten nå. Men jeg har fått gode venner blant same- ne, og jeg skal selvfølgelig være med til høsten når reinsdyrene skal tilbake til vinterbeite. Dette har vært spennende.

BESKJEDEN MEN STOLT

Åtte timer tilbake i tid snakket jeg med reineier Inga Evelyn Thomasen. Hun sto og skuet med et bestemt blick utover flokken som de endelig har fått innenfor gjerdet.

Det verste er over og nå kan dem endelig ta en pust i bakken. For en uke siden startet en gjeng med å føre dyrene ned fra vidda, mens en annen gjeng startet med å bygge opp, og reparere gjerdet som reinsdyrene føres inn i mens dem venter på at prammen skal komme. Reingjerdet er bygd opp

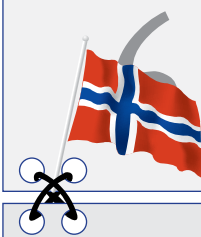
Dyktig kvinne: Inga Evelyn får skryt av tanten sin, Risten Ravna Gaup. – Inga er en meget dyktig kvinne, så hun vil nok overleve i reindriftsnæringen, selv med alle utfordringene som er der.

Søndagstur: Flere innvandrere familier har tatt turen fra Alta for å se når reinsdyrene kommer ned fra vidda. Mariam (11) i midten forteller at hun liker stekt reinkjøtt og den tradisjonelle samiske retten «bidos» aller best.

Nysgjerrig: Bilal (3) følger spent med på Maryam (11, snart 12) som har fått låne en kikkert. Hun følger med på prammen som kommer inn Altafjorden, mens Amro venter på at det skal bli hans tur til å se.

Inga Evelyn Thomassen:

Hva gjør du på 17.mai? Ingen planer. Tar det litt på sparket, så mulig det blir en tur ut for å se. Men mest sannsynlig blir jeg hjemme og slapper av.

”

med en sluse som kan åpnes og lukkes, og som fører dyrene helt ned til vannkanten der båten som skal frakte dem til Sørøya legger til.

- Jeg så det med engang, det er lett å se når en som tar i hammeren om han også kan bruke den, forklarte Thomassen.
- Det har gått over all forventning, til tross for at vi ikke snakker et felles språk har vi klart å sette opp reingjerdet, og ledet reinen inn i det.

Litt beskjeden, men med en stolthet hun ikke helt klarer å skjule fortsatte hun.
- Man kommer langt når viljen er der. Tenk vi kunne ikke bruke verbal kommunikasjon, så det gikk i tegn- og kroppsspråk. Hun lo litt forsiktig nå.

- Men så var jo også de guttene så pass praktisk anlagt at de ikke trengte en arbeidsformann engang. Uten dem ville vi aldri ha blitt ferdig i tide. Simlene skal kalve og vi må få dem til sommerbeite før den tid. Dem er alle tre velkommen igjen.
Det er ikke så mange damer igjen i reindriftsnæringen. Tante Risten Ravna Gaup som står

To turer: Ca. tre timer hver vei bruker prammen som frakter reinsdyrene fra Steikbukta til Sørøya. For å få alle over ble det to turer denne gangen.

ved siden av oss påpeker at det er veldig viktig at kunnskapen går videre til yngre generasjoner, og skal damer som Inga Evelyn klare seg i næringen er hun avhengig av dyktige drenger.

KULTURELLE OG SPRÅKLIGE SFÆRER

I tillegg til å sette opp reingjerdet har Vasil fra Ukraina og Naser og Mazin fra Palestina vært med på å føre reinsdyrene inn i gjerdet. I samisk tradisjon vil ingen fortelle meg hvor mange dyr det er snakk om, men det er mange, ja hundrevis.

Det er flott å se på hvordan hjelp ytes på tvers av kulturelle og språklige sfærer. Vasil Havrilishim, forretningsmannen fra hovedstaden Kiev i Ukraina kommer mot meg. Vasil snakker bare russisk, og etter kun 4 måneder i kongeriket har han ennå ikke lært seg norsk.

I det han stopper opp ved meg, tar han rolig av seg solbrillene. Uten et felles språk begynner han å prate russisk, mens han entusiastisk gestikulerer, og med bruk av et fantasirikt kroppsspråk får han forklart meg.

- Jeg er vant til å være aktiv. Reinsdyr og samer viser en annen side av norsk kultur, som til og med ikke alle nordmenn kjenner til. Klart jeg måtte være med på dette.

Men reinkjøtt har jeg aldri smakt, og det har jeg veldig lyst på nå.

Oppe på veien har flere innvandrerfamilier som er interesserte i den samiske kulturen samlet seg. Mens de voksne finner frem kaffe og litt niste, ser ungene nysgjerrige på alt som skjer rundt dem.

- Vi må være litt stille, nærmest hvisker Mariam som snart fyller tolv år til meg. Reinsdyrene som er veldig varsomme dyr blir faktisk stresset når det er mye som skjer rundt dem.

Men om det er mange som vil lære mer om den samiske kulturen, er det også motsatt. Jørn Morris Thomassen har vært med på å føre reinsdyrene hele veien fra vidda. Fattet men sliten forteller han.

- Jeg liker det. Jeg liker det veldig godt at vi får hjelp av utlendinger. Ikke bare kan vi lære bort om våres kultur, men vi lærer også om deres kultur. Nye venner får vi også. Og se, sier han mens han peker på gruppen av mennesker som står oppe ved veien.

- Er det ikke fantastisk at så mange kommer får og se på når vi kommer ned med reinsdyrene fra fjellet. Det gjør faktisk jobben litt lettere, avslutter han med et smil.

Snøballkrig: Ventetiden kan bli lang. Julia Skolnikova fra Latvia og Rami Al-Nimer benytter muligheten til en snøballkrig.

LITEN DAME ME

Tekst og foto:
Kristin Nicolaysen

Liv i munter dialog med Unni Møller ved Alta voksenopplæringscenter

-Det var en av de gangene vi samlet ku-tiss, forklarer Liv Killi. Hun viser meg bilder fra ett av de mange besøkene som hun har tatt imot på familiegården i Øvre Stengelsen.

-Det var noen fra Nepal som trengte det, da noen i familien var døende.

Hva synes hun om slike kuriøse skikker som å samle urin fra

kyrne, lurer jeg på.
-Nei, kjære vene, de kommer jo

Saraswati Chamlogay og Kumari Banya gleder seg over ferske gulrøtter

fra andre siden av kloden - og vi er jo så forskjellige alle sammen! To ganger har vi samlet dette til nepalesere som trengte det, sier damen, som finner forskjellene mer spennende enn skremmende. I Nepal spaserer kyrne i gatene, høyt aktet som hellige dyr. Urin fra dem blir brukt til ulike renselsesritualer.

- En artig episode opplevde jeg da ei god somalisk venninne som var på besøk, spurte om jeg hadde sofa. Ja, sa jeg og tenkte hun var dårlig og måtte legge seg nedpå. Etter litt leting i ord og lyder forsto jeg at det var sør hun ønsket å spørre om. Det var tid for å be for den muslimske kvinnen og derav behovet for å kjenne til himmelretningene. Ettersom huset vårt er bygd i retning nord-syd var det da lett for meg å hjelpe henne.

MED STRIKKETØY OG GODE MÅLTIDER SOM DØRÅPNER

- Kom og møt kvinner fra ulike verdenshjørner! oppfordret Inger Bergmo i flyktningtjenesten noen år tilbake via Altaposten. Liv Killi fulgte gjerne oppfordringen, tok med seg strikketøyet og møtte opp. Siden den dagen har hun hatt flere gode venninner med ulik etnisk og kulturell bakgrunn.
- Gjennom strikkinga har vi blitt kjent og lært hverandre nye ting. Det har vært utrolig sosialt og givende og jeg har møtt så mange hyggelige og vennlige folk. Liv savner kvinnegruppa, som ikke eksisterer i dag.
- I vinter har jeg til gjengjeld besøkt de internasjonale kafeene Sisa har arrangert. Det er utrolig mye godt å smake av mat. På 70-årsdagen min var to

D STORT HJERTE

venninner med å lage Sambusa til festmåltidet. I retur fikk jeg lage ostekake til en fest somalierne arrangerte.

Selv er hun, ifølge mannen, en drømmekvinne på kjøkkenet. Mange er de som har gått smilende og tilfredse fra Livs bord ved Sandia-gården, hvor hun har arbeidet som kokke i utallige fiskesesonger.

- En gang ved sankthans-tider hadde jeg mange av kvinnene hos meg for første gang. Jeg hadde grillet laks, men mange av dem hadde også med seg spennende mat fra sine hjemland. Rabarbraen i hagen min var en gledelig oppdagelse for mange, som gjenkjente planten. Rabarbra dyppet i sukker er tydeligvis en internasjonal rett, ler hun og minnes barkedagene da hun selv spiste den på samme vis.

Hennes egne barnebarn har også stor glede av bestemors åpne hjem. De får jo lære om mange folk og kulturer på skolen, men det er likevel ikke det samme som å bli personlig kjent med ekte mennesker, konstaterer damen.

Vi måtte jo også flykte

Det faktum at Liv selv har erfart krigen og evakueringa her i nord, gjør det lett for henne å møte flyktningers situasjon med

innlevelse.

- Vi måtte jo kun flytte innad i landet, på en human måte, og vi fikk komme tilbake. Hun minnes da de satt tre familier i et hus bygget bakpå en lastebil på vei til Vefsn. Hus på lastebilen? Jeg forsøker å se det for meg.

- Ja, det gikk helt flott den gangen, ler hun.

- Men tenk at mange kommer fra helt andre steder på kloden -og nesten til Nordpolen! For dem må det virkelig være ei utfordring. De skal forholde seg til ny kultur, nytt språk, mørketida, klimaet...Men sånn er det, fastslår hun samtidig nøkternt. De forholder seg til det. Først og fremst er det trygt!

Hva tror du de synes om vennskapet med deg og andre?

- Jeg tror det er godt å møte noen som gjenkjenner en og opplever at man er en venn.

Det er så artig når jeg møter dem i sentrum og de hilser så hjertelig.

- Jeg tenker mange ganger at det er lett å sette seg ned, fortsetter den kvikke damen, som passerte pensjonistalder noen år tilbake.

- Men jeg liker å følge med og være med på ting. Dørstokkmila... - du må bare ta deg i nakken og hoppe over den!

- Jeg tror ikke den er så stor for deg, sier jeg.

- Nei, ler hun, den plager meg ikke kan du trygt si.

Nepaleserne stråler over gjensynet med kyr

Glade kjøkkendansere

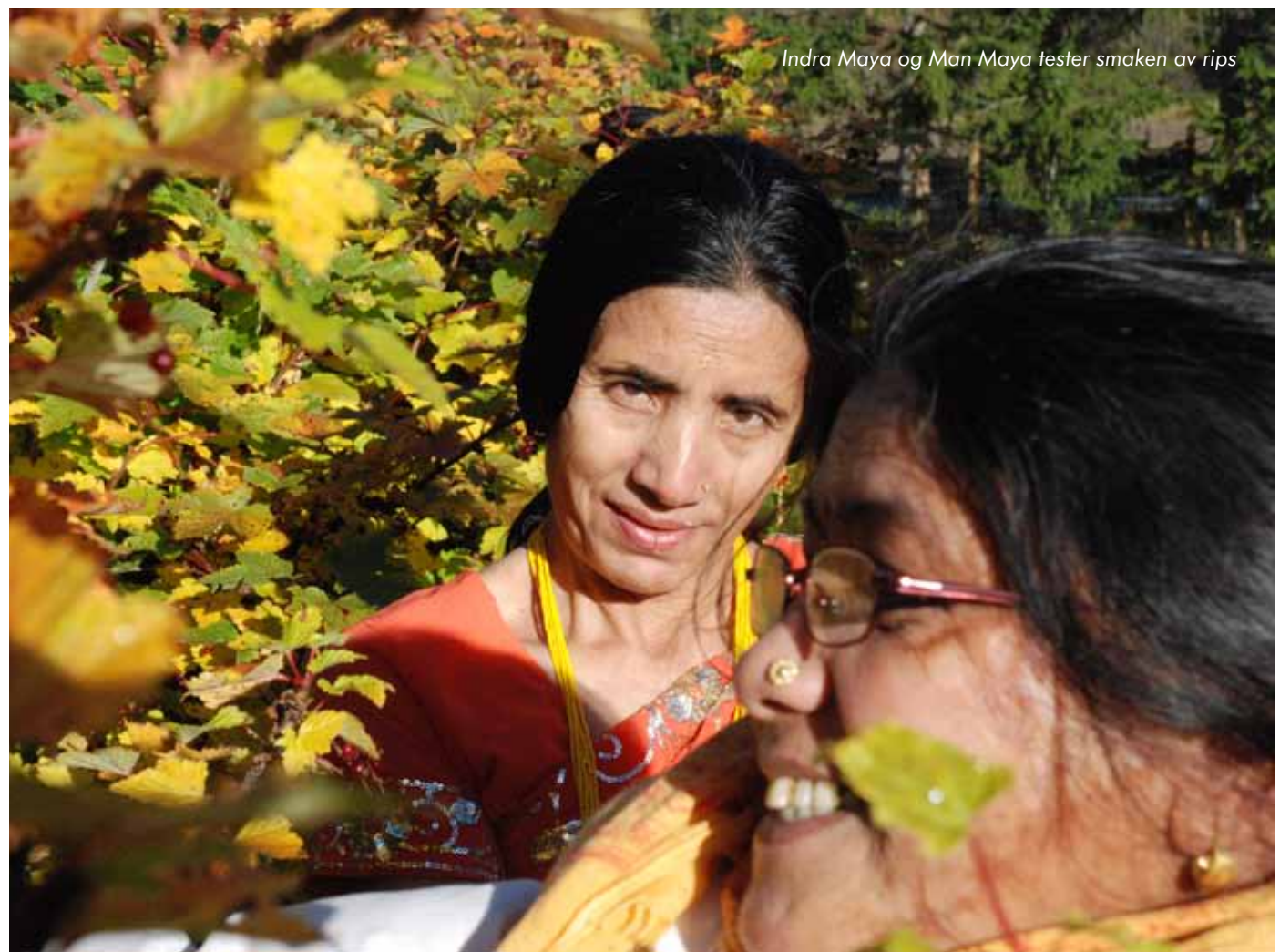

Hva gjør du på 17. Mai?

- Jeg feirer alltid dagen sammen med Øvre Alta skole. Der har alle barna og de fleste barnebarna gått.

Først følger vi toget fra Bossekop til sentrum og deretter feirer vi på skolen med venner og familie.

Det har vært tradisjon i 45 år og jeg gleder meg like mye hvert år.

Indra Maya og Man Maya tester smaken av rips

NOMADEFOLKET

På årets påsketur ble det kun gjeddefangst på hemmelig hemmelig vann. Tidligere år har de dratt opp edlere sorter.

For tredje gang har Hildegunn og Bjørnar Østigård tatt med seg barna Vårin Alida(11) og Abner (8) på flyttefot tilbake til Alta. Hjertene deres banker varmt for Finnmark og på inspirerende vis beriker de en innfødt altaværing med et nytt og frisk blikk på hjemfylket.

- Vi vil nok alltid finne en grunn til å vende tilbake til Alta, sier ekteparet samstemt.

LIVSVERK I ISFJORDEN

Jeg kommer inn i ei stue som forteller om en naturglad familie og fristes umiddelbart til å sette meg ned i en sofa med skinnene fra familiens egne villsau. De har de tatt med seg fra hjemgården Turbruket da de kom flyttende nordover i august i fjor. I tre år skal Hildegunn studere ved sosionomutdanninga på Høyskolen. Bjørnar arbeider som lærer ved Alta Ungdomsskole. I Isfjorden i Rauma på nordvestlandet har paret over en tiårs periode restaurert og bygget opp hjemgården til Bjørnars mor. Med møysommelig arbeid og hjelp fra gode handverkere, har de gjort et tømmerhus fra 1838

til sitt hjem og livsverk. Hildegunn og Bjørnar viser meg bilder fra et ganske annerledes landskap enn utenfor vinduet. Fjellene stiger bratt og høyt, naturen er frodig og hagen er full av frukttrær. Eselet Embla koser seg side om side med høner, villsau, kashmirgeiter, en tam gråspurvfamilie og huskyer.

- Drivkrafta vår har vært å benytte oss av de mulighetene gården og stedet gir, forteller Hildegunn, mens vi ser bilder fra konserter, ulike arrangementer og åpen gård. Jeg får umiddelbart lyst til å la neste ferietur gå direkte til Isfjorden, og undres på hvordan man kan reise fra alt dette?

Finmarkslengsel

"Uro" - Vi filosoferer sammen over ordet.

- Nei..., det trenger ikke å være negativt! Lengsel kanskje, Bjørnar og Hildegunn ser ut til å være utstyrt med gener som drar dem til nordover med jevne mellomrom. Vi hadde bodd fem år på gården og tenkte stadig vekk at vi skulle tilbake.

- Å klare å løsrive seg er en viktig prosess, sier Bjørnar. Der nede har vi gården, jorda, dyrene og ungene har også sin tilknytning til stedet. Men vi blir hele tiden utfordret av denne draginga mot Finnmark. Vi føler oss så hjemme og ønsker å bruke mer tid her, og vi vil gjerne dele det med barna.

- Ja, for løsrivelsen alene er ikke

et mål, sier Hildegunn. Men å realisere noe vi sterkt tror på og drømmer om innebærer også ei personlig utvikling og modning som vi ønsker å ta på alvor.

Og for dem er nettopp det å velge Finnmark igjen og igjen ei gjennomføring av en av flere viktige drømmer. Vi er enormt privilegert som kan prioritere dette, sier de begge. Jeg på min side er enormt imponert over deres drivkraft til å gjennomføre sine ønsker. Familiens pilgrimsvandring i Nord-Spania, Hildegunns to måneders opphold i kloster og Bjørnars satsing som hundekjører er prosjekter vi er innovert i løpet av kvelden. Godstolen deres er deilig full av saueskinn ja, - men helt tydelig ikke vanskelig å komme seg opp av. Livets mange mulige eventyr venter jo.

DE FØRSTE EVENTYRENE

Hildegunn skylder på Jack London når jeg spør hvem eller hva som trigget hennes første finnmarksopphold og hennes iver etter friluftsliv.

-Jeg var nok tidlig en steppeulv. Jeg vokste opp i Levanger, og sprang mer i fjellene enn langs veiene. Det var drømmen om å kjøre hund som brakte meg til Finnmark og Canyon Huskies da jeg kom hit i 1999.

Det var altså hunder og ikke

Gledelig gjensyn med Ailobua

manneben som sto i fokus da hun for første gang møtte Bjørnar på Roger Dahl sitt kjøkken på Stengelsen. Hun så han i sandaler med ullsokker og skjønne uforvarende at fremfor henne sto en ung, mannlig hundekjører med myke verdier.

-Jeg fant gull, - eller var det ull? ler Hildegunn.

Smilene blir store hos dem begge og Bjørnars minne om den dagen er like sterkt.

-Fremfor meg sto et eventyr av langt, flagrende hår og lag på

lag med skjørt. Jeg har vokst opp på ei øy i havgapet, og noe slikt hadde jeg aldri sett før. Fra den dagen var det ikke lenger noe spørsmål.

Villdyrene hadde våknet og ulvehunden hadde funnet sin make.

ÅRET I VILLMARKA

Etter fem års tilstrekkelig ønskesnakk på gården der de var i ferd med å restaurere sten for sten og stakk for stakk, var de

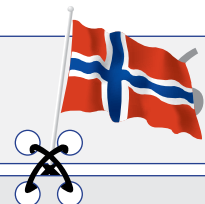
Villsauidyll i Isfjorden

Kveldsstemming på Turbruket i Isfjorden

"Påsketur, ingenting er som påsketur"

Hva gjør du på 17. Mai?

-Da tar me på trønderbunad, sier Vårin.
Vi går i tog med hundene forteller Abner.
Og sant er det, for om været vil det
feirer de med andre friluftsglade familier
på Sennalandet.
Og hvis ikke, da går vi i altatoget.
Vi har trent på togruta!

altså klar for å realisere drømmen om å vende tilbake til Finnmark. Den gangen i 2007 ville de tilbringe et år på vidda.

- Det er en metode det, tenker Bjørnar høyt. Vil du gjennomføre noe, er det viktig å begynne å prate ut ideen, for hverandre og til andre. Slik er en med å legge press på seg selv til å gjennomføre det en ønsker. De finner frem til familiens blogg, turbruk.no, og stopper opp ved nettsiden: Ailobua – et friår: "Drømmen vår var å gjenforenes med friluftslivet i finnmarksnatur. Vi ville investere i tid. Råde over tida vår, om så bare for en eneste gang i livet. Leve ut hver dag i den friheten vi visste livet på Finnmarksvidda ville gi oss. Å gjøre det vi elsker, være på tur, leve tett på hverandre og følge naturen gjennom årstidene. Vi ville gi vår naturglede videre til barna våre. Vi ønsket oss vel mye. Vi fikk mer....."

MIDT I SMØRØYET

Nordøst for Biedjovaggi, midt i sentrum av flere siidaer, fikk Vårin tilbringe sitt første skoleår. Lillebror Abner som var tre år på det tidspunktet, fikk på sin side opplevelser som overgår selv den gjeveste friluftsbarnehage.

- Vi kom tett på reindriftskulturen og har fått veldig gode venner fra området. Natur og kultur går jo gjerne hand i hand, og vi

opplever på så mange måter å høre til her.

Kulturbegivenhetene på hytta var de selv med på å skape, og de ler begge av TV-episoden de lagde for TV Nord der Hildegunn fremstår som en from Gabriel i juleevangeliet.

- Pinlig, ler hun i ettertid, og skjønner ikke at de hadde mot til å kringkaste det hjemmesnekrede skuespillet.

Midt i smørøyet føler de seg fremdeles.

- Her kan vi jo gå til alt. Byløypa er helt fantastisk. Vi kan bare ta på oss ski, sykle eller gå fra døra og alt ligger tilgjengelig for oss. Jeg føler at vinteren har vært en kjempelang skitur, sier Hildegunn fornøyd.

PÅ EN BENK I GÅGATA

- Å sitte på en benk i gågata med en kaffe og høre mange forskjellige språk blant forbigående, det er i følge Bjørnar en deilig følelse.

Den samme opplevelsen setter Hildegunn pris på ved høyskolen, der hun studerer til sosionom.

- På en tur i glassgata kan du høre tre- fire språk, sier hun, som selv ønsker å lære samisk, fransk og arabisk.

- Jeg nøyer meg å skjønne Hildegunn jeg, sier Bjørnar, og ser i grunn ut til å ha lykkes veldig godt med det.

Som by rommer Alta det de

Full kontroll, Embla (18) og Vårin (11)

kan ønske seg. Hildegunn får svingt hoftene på magedans og de har vært på fine konserter.

Barna er strålende fornøyd med kulturskolen, fotball- og skitrening. Et lite hjertesukk til tross:

- Vi fikk "kulturskoleprissjokk" da ungene begynte der. Tilbudene er mange og fine, men det er langt billigere i hjemkommunen Rauma, forteller de. Vi håper inderlig kommunen opprettholder og ser verdien av hva kulturaktiviteter og tilbud betyr for sine innbyggere, for tilflyttere, for reiselivet, ja på så mange nivåer.

Begge er engasjert og viser seg å være like levende opptatt av kultur som natur.

- Det må være kultur for kultur, og ikke bare i små lukkede saler og i større byer.

Så langt er de glad og imponert over vinterens opplevelser og da særlig Borealifestivalen. De mener det er høy kvalitet på hva nordlysbyen kan tilby.

Ettermiddagen er i ferd med å gå mot kveld. Vårin kommer inn fra trampolinen og Abner vil ha mamma og pappa med ut for å se på nye skatetriks. Jeg har blitt bedre kjent med familien, og trenger ikke lengere å undres på hvordan de kunne løsrive seg fra gården i sin kjære Isfjord. De har rett og slett Finnmark like kjær, og handlekraftig som de er, følger de hjertene sine.

- Vi vinner nok i lotto en dag, da kjøper vi tomt og finner plass til yurten (mongolsk nomade telt) vår i en althage, ler de begge. Latter til tross, jeg tror de snakker sant, og godt er det!

Fri som høna

Abner, inspirert av året på Ailobua

Hedemarkingen Helge Aas (54) storkoser seg i nord. -Drømmen om stor laksen lever, men dette er livet, selv uten laks, kan han fortelle meg.

I forbindelse med SISA kultursenter sin laksefest og snart sesongstart i Altaelva, trekker vi frem et utdrag fra fjorårets kortreistreportasje fra folkelivet i Altaelva som var på trykk i Altaposten 2.juli i fjor.

- Elven behøver en liten sup, sier Svenske-Kjell mens han gjør seg klar til å helle en liten dram ut i elven. Kjell Huldt har i år igjen reist de 138 milene fra Kilafors i Sverige, og helt opp til Nordlysbyen for å måle krefter med storlaksen. Og i laksens eget rike kan man ikke la noe være overlatt til tilfeldighetene.

Hvert år fra 1.juni og frem til St. Hans trekker det hundrevis av mennesker opp til Altaelva for å delta i "gratisfisket" som lokalbefolkningen kaller det. I denne perioden kan man få kjøpt

fiskekort for 100 kroner, og fiske med flue og sluk.

Det som er så spesielt i denne perioden er at det vokser frem en helt egen kultur ved elvebredden. Folk fra hele norden tar turen hit, og mange fra lokalbefolkningen flytter rett og slett til Altaelva. Her bor de i campingvogner og telt, drar på jobb om morgenen, og tilbake til elven etter jobb.

Denne livsstilen tiltrekker ikke bare fiskere, men også de som er glad i naturen og det spesielle felleskapet som oppstår.

LUKSUS

Helt fra Elvestrand og Holmen nederst i elven og oppover er det et folkeliv jeg ikke har sett maken til. Der det er mulig står det campingvogner og telt. I helgene er det lov å fiske døgnet rundt, men på hverdager er det ikke lov å fiske mellom klokken 12 og 18.

Da er det fredning og det rår en avlappet atmosfære over elven. Uten for øvrig sammenligning, men som i scener fra en westernfilm er spenningen som ligger i luften til å ta på.

Rett før klokken 18 begynner det å skje noe. Folk kommer til. Bål fyres opp. Man kan høre barn le. Trafikken med de karakteristiske elvebåtene tar seg opp. En siste kopp med kaffe, så begynner fiskerne å finne plassen sin.

-Jeg har enda ikke tatt frem stanga, kan Jan Inge Orvik fortelle meg.

Jan Inge er debutant i elven og er en av de som har "flyttet" til elvebredden. Han er en av de som er her på grunn av det sosiale.

-Her er det spesielt. Som om at man er borte, selv om at man er

hjemme, fortsetter Jan Inge.

-Og hva skal jeg gjøre om jeg får fisk? - jeg kommer til å kaste stanga på elva, forteller han leende.

Det å kunne kombinere det urbane byliv, med vilmarkslivet så lett bærer et preg av luksus over seg.

STORARTET

Blant fiskerne rår det mye overtro og hemmelighetskremmeri der de finner plassene sine.

Når man skal temme elvas magiske skjel er det ikke alle som stoler kun på egen dyktighet. Svenske - Kjell gir elven en dram, mens andre har sine favorittfluer, som de overhodet ikke vil fortelle om til andre. Noen har tenkt lenge på hvilken flue de skal bruke når fisket starter, men mister motet når de endelig er i elven.

En annen historie jeg ble fortalt er at hvis det flyger måker over elven, må man fiske der. Måkene mister nemlig lus i elven, og dette er en delikatesse for laksen.

Samtidig noe stortartet over fiskerne. Er det noen som får en laks på kroken er det straks noen

Tiden er inne igjen. Uthlyttet altaværing John Trygve Berg (42) gjør som laksen, vender tilbake til sin fødeby.

Vanlig fremkomstmiddel i elva er elvebåt. Dette er en egen type båt som er 7 til 9 meter lang og litt over en meter bred. Nå er båtene motordrevne, men i tidligere tider var dem staka oppover av to stakarar.

Lange herlige sommerkvelder. Bål og noe godt å drikke.
–Det er så morsomt, forteller May Britt Swane(53) meg. – Vi har samme naboer som i fjor.
Fra venstre: Wilhelm Swane (56), Ivar Hågensen(56), May Britt Swane(53), Sigmund Alexandersen(59) og Harald Nilsen(49)

På tur oppover elven har båten til Jovin(37) sprunget lekk. I Forbygningen har han ikke noe valg lenger. Han må til land for å øse.

der for å hjelpe. Enten fra båt eller på land.

Jeg tror det kun er andre fiskere som forstår følelsen av å få en storlaks på kroken, og som vet hva det virkelig er snakk om. Hjerte som pumper adrenalin ut i kroppen.

Livet er på nært hold, og med ett betyr tiden og pengene som har gått med til dette år etter år ingenting.

-Dette er livet, selv uten laks, kan en entusiastisk Helge Aas fra Hamar fortelle meg. Altaelva er en elv du fort kan bli avhengig av.

Hva:

Fra 1. juni til og med 23. juni hvert år er det åpent for alle i Loppa-, Kautokeino - og Alta Kommune å kjøpe fiskekort for 100,-. Dette er en stor sosial begivenhet, og det vokser frem en helt egen kultur langs Altaelva i denne perioden.

For Innbygger utenom disse kommunene må det søkes Alta Laksefiskeri Interessensskap (ALI) om fiskekort. Kontakt ALI for

informasjon om dette. Det du imidlertid ikke trenger fiskekort til, er å delta i det sosiale livet langs elven. Her kan du komme på dagsstur, eller på overnatting. Ta med telt eller campingvogn. Hvis ikke finnes det flere andre overnattingsmuligheter som å leie hytte på campingplasser langs elven, eller hotell i Alta sentrum.

Hvor:

Altaelva er nedre del av Alta-Kautokeinovassdraget som ligger i vest Finnmark, og er 49 km lang. Vassdraget starter ved grensen til Finland og øverste delen, som renner gjennom Kautokeino kommune, heter Kautokeinoelva. Herifra renner den inn i Alta kommune og gjennom Sautso, nord-Europas største canyon, og videre igjennom Altadalen. Elven munner så ut på Elvebakken i Alta.

Tilgjengelighet:

Nedre del av elven er lett tilgjengelig. Det er mange skogsveier, og det er fullt mulig å trekke f.eks campingvogn til plasser som Elvestrand, Holmen og Øvre Stengelsen. Til Sandia og Sautso lengere opp i elven er båt eneste fremkomstmiddel.

Nettsted:

altalaks.no (ALI), altaelva.no og sisa.no

Å ha en båt klar ved elvebredden er viktig når noen trenger assistanse til å temme en laks. Svein Lyon Holten (46) har akkurat hjulpet unge Levi Veidemo med å få i land en på 12 kilo.

Odd Henry Johansen (42) fra Alta innvier meg i en hemmelighet. Dette, en Green highlander er hans favorittflue. Det er ikke alle forunt å få vite favorittflua til en fluefisker.

Å ha en båt klar ved elvebredden er viktig når noen trenger assistanse til å temme en laks. Svein Lyon Holten (46) har akkurat hjulpet unge Levi Veidemo med å få i land en på 12 kilo.

Levi Veidemo(15) fra Alta drar i land sin andre laks for dagen. 12 kilo er vekten på denne kjempen.

Det er kort mellom latterkulene i stua til søstrene Krishna og Sabitra. Bestemor Khina Maya er som så ofte på besøk. Jeg skjønner ikke ett ord av hva den eldre kvinnen sier, men kroppsspråket hennes vitner om stor fortellerkunst.

Khina Mayas dans!

Tekst og foto: Kristin Nicolaysen

VITAMINPILLEN

KHINA MAYA

Det den damen har spist vil jeg også ha! Man kan bare ønske seg å forbli like vital som den kvikke 75-åringen som sitter ved min side.

- Dere har ei sprek bestemor, sier jeg til Krishna og Sabitra.

- Å ja, bestemor kunne gå åtte timer i fjellene, mens hun bar mange kilo, forteller Krishna, og viser med armene hvilket bæresystem mormora brukte.

- Det var ikke lov for oss å gå utenfor flyktingleiren etter kl. 20.00, men for å få byttet viktige varer som grønnsaker og andre ting måtte hun gå ut etter mørkets frembrudd.

- Så hun er modig også,

konkluderer jeg. De oversetter til bestemoren. Hun responderer med både ord og gester, og jeg får inderlig lyst å forstå nepali.

- Jeg var ikke redd, forteller hun, selv om ferden kunne innebære møte med nepalske soldater, slanger med dødelig bitt og andre potensielle farer.

Khina Maya tar oss med på en lang reise av begivenheter. Hun husker tilbake til Bhutan, et fjelland i Himalaya, der hun først vokste opp. Huset var bra, de hadde gård med mange jorder og dyr. Hun minnes gleden av å være nærmest selvforsynt. Etter hvert skulle det bli mer og mer komplisert å være nepaleser og

hinduist i Bhutan. Familien flyktet til Nepal der de bodde mange år i flyktingleir.

I leiren ble de intervjuet av FN-ansatte som vurderte hvem som skulle få forlate landet. Khina Maya fikk spørsmål om hva hun ville gjøre dersom hun kom til Norge.

- Jeg vil bare danse, svarte hun dem, og ler godt over sitt eget utsagn.

DANSELOVEN

Til tross for hennes fortelling om et liv som aldri var noen dans på roser, har likevel dansen alltid vært sentral i Khina Mayas liv. Jentene blir ivrige etter å vise meg mer av livet i nepal og i leiren, og finner frem til videosnutter på internett. Idet Khina Maya hører kjent og kjær nepalesisk musikk, er hun straks på bena. Kvinnen er uegnet som veggpyrd, til det er hun altfor spill levende og lett på foten.

- Fersk mango og papaya, sukker Krishna og Sabitra, som ser på bildene fra tidligere liv.

- Det savner vi! På den nye Thaibutikken i Alta finner vi noe av det vi har lett etter, sier de, og forteller om et kosthold som i stor grad består av ris, grønnsaker og lite kjøtt.

Kanskje en av hemmelighetene til Khina Mayas kvikke kropp ligger her?

Jentene husker tilbake til sin første tid i Norge.

- Alt luktet så rart. Det gikk flere uker før vi begynte å spise noe særlig annet enn egg og spagetti. Det var mørketid. Jeg hadde grått og grått i mange dager før vi dro, forteller Krishna. Vi reiste fra så mange gode venner, og jeg hadde også en kjæreste i leiren. Han hadde fått opphold i Canada og skulle reise dit.

Hva med Khina Maya, spør jeg, hadde hun en mann?

DEN FJERDE KONA

- Hun hadde bestefar, men han døde for noen år siden. Hun var kone nummer fire, forteller jentene. Bestemor giftet seg første gang da hun var 10 år. Foreldrene hennes bestemte det. Det var ikke noe hjerteønske fra meg nei, presiserer Khina Maya selv. Vi fikk tre barn. Han var mye eldre enn meg. Jeg skilte meg fra han.

- Men hvordan møtte hun bestefaren deres?

- De møttes i forbindelse meg gjeting av kyrne. De ble forelsket. Han hadde tre koner fra før, sier Sabitra og ler.

Khina Maya har passet jentene siden de var små. Nå passer de alle godt på hverandre.

Krishna og Khina Maya er glad i å erte hverandre. Denne gangen er det Krishna som klarer å lure bestemor.

Hva synes du om det, spør jeg Khina Maya, som svarer friskt.

- Nei, hva skal man med fire koner? Det er nok med en! Dermed gir hun samtidig svar på om hva hun tenker for sine barnebarn.

- Tenker du at de kan gifte seg med hvem de vil, spør jeg henne. Ja, det mener hun er riktig og jentene bekrefter det. De har ingen bestemmelser fra eldre slektninger knyttet til valg av kjæreste.

- Så det kan like godt bli en nordmann som en nepaleser?

- Ja, men vi har allerede kjæresten, og de er fra Nepal. Sabitra har kjæreste i Telemark og min kjæreste bor i Spania, forteller storesøster Krishna. De er begge enige om at de språklige og kulturelle verdiene deres gjør det både enklere og mer naturlig for dem å ha kjæresten fra hjemlandet. De legger og stor vekt på at deres partner må kunne kommunisere godt med foreldrene og bestemor, som ikke

behersker norsk like godt som dem selv.

ALTA – AKKURAT PASSE STORT

Dere vil kanskje flytte herfra da, når de bor så langt unna, spør jeg.

- Å nei, svarer Krishna resolutt. Jeg vil bli her i Alta. Alta er så flott sted. Akkurat passe stort. Da jeg var i Oslo en tur, ble jeg helt sliten. Det var veldig mye bråk og altfor mye folk. Min kjæreste må nok komme hit, ler Krishna. Jeg ønsker å bo nært familien min. Lillesøster Sabitra, derimot, synes Telemark høres spennende ut og kan gjerne tenke seg å bo der. Lenger sør i landet kan hun kanskje oftere få brukt de nydelige plaggene som fyller store deler av klesskapet deres. Klær som, selv en sommerdag, ikke er så egnet i landets nordligste fylke. Mørketiden er det eneste de tre kvinnene vil klage på.

- Den er det altfor lang og mørk, spesielt for bestemor. Vi var veldig bekymret for henne i vinter, hun

var deprimert av å sitte så mye hjemme alene.

Nå forteller heldigvis kalenderen oss at det er vår. Khina Maya er igjen ute og går, og hun gleder seg over våren. -Det gjenspeiler seg i hele henne! Jeg konkluderer med at det er nok en positiv innstilling til selveste livet hun utstråler.

Hva gjør dere på 17. Mai?

- Da vifter vi med flagg og roper hurra, sier Khina Maya.
- Vi går i tog. Håper det blir fint vær, så vi kan vi bruke noen av de tradisjonell klærne våre. Til middag spiser vi deilig nepalesisk mat.

Jentene håper værgudene er blide på 17. mai, slik at finklærne kan få komme i bruk.

På vegne av Norges Blindforbund Finnmark, fylkessekretærer Hege Igeland og Thorgeir Os

JÅ, HVORFOR IKKE?

Blindeforbund lag med Sisa kultursenter lag i Vardø

Det var det vi i Norges Blindforbund Finnmark svarte da Sisa kultursenter spurte om vi kunne stille med et lag til årets Yukigass i Vardø.

Det er viktig for oss å invitere oss selv inn på arenaer der svaksynte og blinde vanligvis ikke er. Sneblindingen gjorde lykke i Vardø og viste for alle at vårt lag med rette hadde noe på

Sneblindingen i Yukigass 2012

kamparenaen å gjøre. Målet før avreise var å ikke komme sist, og av 52 deltagende lag kom Sneblindingen på 35.plass!

Både Norges Blindforbund og Sisa kultursenter har begge en felles grunntanke. Integrering og inkludering kan finnes igjen som en rød tråd i mye av det arbeidet som Norges Blindforbund gjør hver eneste dag.

Som organisasjon er Norges Blindforbund både solid og dyktig og vi har eksistert i over hundre år, og vi har mang en gang stilt oss akkurat det spørsmålet; hvorfor ikke? En blind mann på reise verden rundt, alene. Vår deltidssekretær på fylkeslagskontoret tok julebildet av oss andre, hun er født blind. En mann sykler på gangstier og veier, det er ikke på tandem og han er blind. Ja, hvorfor ikke? Med en enkel tilpasning og gode hjelpemidler kan man komme hvor langt som helst. Slike hverdagshendelser snur opp ned på den vante tanken vi alle kan ha om hva svaksynte og blinde kan og ikke kan.

For noen år siden hadde vi

en kampanje for å få flere synshemmede ut i jobb, og i den forbindelse ble det laget en oversikt over hvilke yrker man finner blinde og svaksynte. Lista ble lang med bl.a. prester, bilmekanikere, psykologer, lærere, byråkrater, barnehageansatte, programmerere og it-konsulenter, og selvfølgelig de tradisjonelle "blindeyrkene" så som sentralbordbetjener, fysioterapeuter, pianostemmere, møbeltapetsere osv. Det finnes nesten ikke et yrke der synshemmede ikke kan bekle, og ja, hvorfor ikke.

Å ha en samarbeidspartner i Sisa Kultursenter er litt som å komme inn i en boks som ristes godt slik at alt innholdet ramler ned og på hodet. Det er en øyeåpner å bli utfordret i å oppdage ting fra en annen vinkel.

Og da invitasjonen fra Sisa kom om deltagelse til å male bilder av kong Harald, hva tror dere vi svarte?

FRUKTBART SAMSPILL

Denne søndagen seint i april har SISA kultursenter gjennomført nok en tur i nærområdet i samarbeid med Norsk forening for utviklingshemmede – NFU. Resultatet ble at flere innvandrerfamilier med asylsøker og flyktningebakgrunn som sammen med seks stykker fra bistandsavdelingen ved Alta kommune dro til Lathari for munter pølse-kos.

Turene er finansiert i et spleiselag mellom NFU og Fefo (Finmarkseiendommen) der hensikten er at man skal bli kjent med hverandre på tvers av kulturelle grenser og ulike ståsted i samfunnet.

Tekst: Freddy Ludvik

Foto: Freddy Ludvik, Maryam Al-nimer og Adham Banishamsah

Hjelp: Snø og gjerdet er ikke viser at det ikke er tilrettelagt for tunge rullestoler overalt. Adham, Thaer og Naser må alle tre hjelpe til med å få rullestolen til bilen. (Foto: Freddy Ludvik)

Travelt: Sjefskokk Geir Kåre Henriksen har med assistanse av to hjelpere full kontroll på kjøkkenet. (Foto: Adham Banishamsah)

Lathari, en yndet badeplass og turområde for beboerne i Alta. Vårsolen har så vidt klart å tine snøen såpass at det er kommet frem bare flekker med jord. I dag er det fjære- sjø, så sandstranden ligger og blottes seg. Akkurat det betyr mer tumleplass for barna, som kan skifte ut lek i snøen med lek i sanden.

Det er samlet seg et tjuetalls personer med bakgrunn som asylsøkere og flyktninger, og seks personer fra boligen i Skiveien. Barna koser seg med lek i sanden, mens et forelsket par går tur ut til vannkanten. Det flate lyset og den rolige stemningen gjør sandstranden om til en fin romantisk ramme for par som ønsker å rusle litt i fred og ro.

Barna leker ikke så langt unna, og de aller fleste voksne har samlet seg i nærheten av grillen.

- Vi liker det her livet. Vi møtes for å prate og være sosiale, mens barna kan leke sammen. Eihab tar fram en ny pakke med pølser, med høyre hånd griper han tak i kniven.

- Den her, sier han- tydeligvis stolt. Den har jeg fått fra gode samiske venner, fortsetter han mens han, ikke akkurat med kirurgisk presisjon lager et snitt i pølsepakken.

Pølsene freser når de blir lagt på den varme grillen.

-Og nå når vi går mot en varmere

Gaver: Årets påske-hare, her representert av Abdul-Halim Almasri, deler ut gaver i god gammel tradisjon. (Foto: Adham Banishamsah)

Sulten: Appetitten blir skjerpet når man er ute på tur. Endelig kan vi kose oss med medbrakt kullinariteter fra grillen (Foto: Maryam Al-Nimer)

Tid for kake: Cecillie og Anette tar for seg av kakebordet på vår festen (Foto: Adham Banishamsah)

årstid blir vi å dra ut på hyggelige turer mye oftere. Håper også at vi kan dra på mange slike turer sammen. Det er fint å kunne være flere i lag og vi blir kjent med andre mennesker med en annen bakgrunn. I Koranen står det at vi skal behandle mennesker med respekt også de som er født syk skal til paradiset avslutter Al-nimer, før han igjen blir opptatt med å

servere godbiter fra grillen.

GJETORD

For cirka ett år siden oppstod det et samarbeid med Norsk forening for utviklingshemmede og Kultursenteret Sisa. Dette har hittil resultert i hyggelige friluftsturer, julebord og en vårfest som det kommer til å gå gjetord om i mange år fremover.

Den uforglemmelige vårfesten kunne tilby på påskemiddag, dessertbord og underholdning med magedans, palestinsk dans og musikk av Sisatrubadur Ivan Jonas. Når så Jonas spilte opp i kjent stil, ble det enkelte ganger svært så livlig på dansegulvet. Det var også utallige kakeslag, vel kanskje ikke utallige – men veldig mange for dem fortsatt hadde

plass etter påskesteiken som ble servert.

Men det som kanskje har festet seg sterkest til minnet etter festen er påskeharen, som denne gang var representert ved Abdul Halim Almasri og dens komiske medhjelper Geir Kåre Henriksen. Begge parter gleder seg nå til flere felles arrangementer og turer i tiden fremover.

Sulten: Appetitten blir skjerpet når man er ute på tur. Endelig kan vi kose oss med medbrakt kullinariteter fra grillen. (Foto: Freddy Ludvik)

Sand: Snøen er byttet ut, nå er det sand som gjelder. Karam (7) og Hanin (5) lar pølser være pølser for øyeblikket. (Foto: Freddy Ludvik)

SOM Å KOMME TIL PARADIS

**Tekst: Maila Haugen og
Bjarne Krogstad
Foto: Kristin Nicolaysen**

Fornøyd type. Har bestått semester oppgaven på sosionomstudiet og er snart på vei til Finland med studievenner.

Da de bhutanske myndighetene beordret Devi og familien til å forlate hjemmet sitt, nektet de å dra.

FLYKTET FOR SIN EGEN SIKKERHET

- De satte fyr på huset vårt, mens min lillesøster fortsatt var inne. De holdt meg fast og jeg måtte slåss for å komme meg løs, før jeg sprang inn og reddet henne ut. Devi Charan Chamlagai er 27 år og bor i Alta med sin mor, lillebror, to søstre, svigerbror og onkelbarn. Devi kommer opprinnelig fra Bhutan, men flyktet derfra allerede som seksåring. En pågående religiøs og politisk krig gjorde at de fleste hinduister følte seg utrygge. India fryktet å miste styret over Bhutan og krevde at innbyggerne måtte konvertere til buddhismen. De fryktet at en voksende hinduistisk minoritetsgruppe kunne komme til å kreve sin frihet. Devi forteller om hinduistiske tekster som ble brent, om hinduistiske menn som ble fengslet, om unge hinduer (har rettet bort «hinduister» -litt usikker her...) som ble tvunget til å gifte seg med buddhistiske kvinner -og de som protesterte ble jaget ut av landet.

Etter den dramatiske opplevelsen der hans lillesøster holdt på å dø, fulgte et sykehusopphold i Bhutan. Men etter kort tid ble Devi, moren og søsknene jaget ut av landet og faren ble satt i fengsel. Familien forsøkte å flykte inn til India. Her ble de tvunget inn i en lastebil og kjørt til Nepal. De ble boende i FN's flyktningleir i De nepalske fjellene i 18 år. Etter mange forsøk på å få innvilget opphold i landet, søkte de om hjelp i FN.

- Vi ble ikke født til å være statsløse og flyktninger hele livet, vi ønsker å ha et statsborgerskap! sier Devi.

Det ble sendt informasjonsdata om familien til flere ulike land i verden og til slutt fikk de godkjenning fra Norge. Den 8. mai 2008 satte Devi og familien føttene sine på norsk jord for første gang.

LIVET I NORGE

Devi oppsummerer førsteinntrykket om det å komme til Norge:

-Det følte nesten som å fødes

på nytt. Lære nytt språk, miljø, samfunnskunnskap, vær, kultur og så videre. Men jeg ble ikke lei av det! Jeg fikk så mye bedre muligheter med de velferdstilbudene som finnes i Norge. Det var som å komme til himmelen. Jeg har stort håp om å få statsborgerskap og slippe å være statsløs.

Vi diskuterer kulturene våre og Devi forteller at vi ikke er så forskjellige.

- Vi er også et åpent folk, frie folk. Vi har samme syn på menn og kvinner. Og vi har like stor gjestfrihet, sier han med et smil. En annen felles ting, er at vi er glad i naturen og går gjerne på tur.

Men han påpeker likevel noen små forskjeller i denne felles interessen:

- Når man går på tur i Norge, så går man på tur -og bare det. I Nepal så snakker vi med hverandre -og vi danser gjerne, spiller fløyte og synger i skogene! Vi kommer óg tett innpå dyrelivet,

sier Devi, som har stått ansikt til ansikt med en tiger da han selv passet på kyrne.

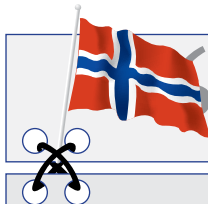
DEN NORSKE TIDEN

Den store forskjellen, kulturelt sett, er hvordan man kommer i kontakt med andre mennesker og hvordan man tenker om tid.

- En trygghet i Nepal, er at folk er veldig åpne. De hilser på fremmede og tør å spørre hvordan det går. Nordmenn er et mer lukket folk. De er vanskelig å komme innpå. Mange er raske til å snu seg når jeg hilser. Men når man først har blitt kjent, er man nesten som i familie. Da er de ikke bare åpne, men hjelpsomme og har stort hjerterom!

En annen ting han la merke til, var at hans norske venner har lite tid.

- Folk har ofte ikke mye tid i Norge. De går på skole, har jobb og mange andre gjøremål for dagen. Man må avtale tid og sted for å kunne være sammen. I Nepal trenger man ikke «bestille

Hva gjør du på 17. Mai?

-Da spiser hele familien frokost hos Nina Østlyngen.

Så går vi til toget fra henne.

Hjemme setter vi flagg på verandaen og til middag spiser vi ekstra god nepalesisk mat.

time» for å være sammen med hverandre. Han innrømmer, at etter å ha tilbrakt år i Norge, har han selv «lite tid». Han går på skole, har jobb og er leder i den bhutanske foreningen i Alta. Norge er et dyrt land og alle må skaffe seg arbeid for å få et godt liv. Nå føler jeg også selv at andre må avtale på forhånd for å møte meg. Det er systemet og levemåten i landet som gjør folk så opptatt.

Det å bli integrert er viktig for Devi, som etterhvert ser på seg selv som norsk.

Når det kommer til kulturelle feiringer så deltar han i de norske høytider, men feirer de ikke. - Første gang jeg deltok i 17. mai-feiring var i 2009. Jeg gikk i toget sammen med velkomstklasses-elever fra Komsa skole fordi jeg hadde språkpraksis fra Voksenopplæringscenteret ved skolen.

En annen opplevelse av 17. mai-feiringen var under russetiden da han gikk på videregående.

- Russefest er en kjempeartig feiring, men jeg vil ikke være russ selv og jeg drikker heller ikke alkohol. Det går helt fint å være edru sammen med fulle nordmenn, sier han og nevner at det også er normalt å drikke på kulturelle fester og bryllup i Nepal.

-Det er det samme som her; noen krangler og slåss i fylla, sier Devi og ler.

FORTID OG FREMTID

Det å ikke kunne være sammen

med venner og familie i hjemlandet, omtaler Devi som å «miste en del av livet». Det er svært viktig for han å både holde fast på sin nepalske kultur og samtidig lære den norske. Han forteller også at de legger vekt på å videreføre kulturen sin til de yngste.

Devi har et ønske om å fortsette å jobbe med mennesker. Tidligere har han arbeidet som lærer i Nepal og han jobbet over lengre tid som Children Coordinator for FN.

- Jeg søkte først på lærerutdanningen ved Høgskolen i Finnmark. Der kom jeg ikke inn, på grunn av norskarakterene, men jeg fikk tilbud om å utdanne meg som sosialarbeider og takket ja! Så nå går jeg første året på sosionomutdanningen og arbeider i tillegg med psykisk utviklingshemmede. På det private planet har han en drøm for fremtiden.

- Jeg håper jeg vil kunne gifte seg med en nepalesisk kvinne. Jeg ønsker at vi kan kommunisere sammen på vårt morsmål. Det er bare gjennom det at jeg virkelig kan uttrykke hva jeg føler. Når mamma blir gammel, ønsker jeg at min kone og jeg sammen kan ta vare på henne. Å gifte seg, er ikke som å kjøpe nye klær. -Det er for livet ut! sier den unge mannen som gleder seg til å få sin egen familie.

kjøpe nye klær, det er for livet ut, sier den unge mannen som gleder seg til å få sin egen familie.

Ole Harald Dahl maler kongen

Å MALE KONGEN, ER IKKE DET LITT SKUMMELT DA?

Å male Hans Kongelige Høyhet er en ting men å reise Norge på langs for å få andre til å gjøre det samme, for til slutt å ende opp med en utstilling med 30-40 ulike portretter, det er noe helt annet.

Sisa har invitert flere organisasjoner ombord på Hurtigruta fra Bergen til Kirkenes. Hensikten er å invitere ulike miljøer ombord for å bidra til utstillinga "Vi maler Kongen".

De fleste interesseorganisasjoner enten det er Blindeforbundet, Rusmisbrukernes interesseorganisasjon (RIO), Mental helse eller Norsk forbund for utviklingshemmede (NFU) har vel fra tid til annen opplevd varierende interesse for sitt arbeid fra det politiske miljøet.

Kongen og kongehuset derimot bruker mye tid til samfunnsgrupper som befinner seg utenfor samfunnets smale A4 format.

Kong Harald har ved en rekke anledninger bidratt til å heve de svake stemmene i samfunnet vårt.

Som en hyllest til kong Harald har vi derfor valgt å la mennesker med ulik bakgrunn få lov til å være med å bidra til å lage portretter av Kongen. Dette er vår måte å si tusen takk for at du ser oss og at du bryr deg.

Blindeforbundet Finnmark har allerede startet prosjektet der de under kyndig veiledning av Sisa kunstneren Karl Helge Vannebo Sr har malt prosjektets første portrett.

I perioden 8-14 juni reiser Kultursenteret Sisa sammen med Blindeforbundet, Faglig forum for kommunalt flyktningearbeid (ffkf) og Batteriet nord på Norgestokt hvor flere samfunnsgrupper gis mulighet til å være med å bidra til portrett av vår alles kjære Konge. Det jobbes med å få til en portrettutstilling i juli måned i forbindelse med Kongens besøk i Alta.

Har du lyst å vise din takknemlighet overfor kongen og det norske kongehus.

Bli med å male portrett av kong Håkon.

Vi ønsker at flest mulig mennesker med ulike bakgrunn og ståsted i samfunnet skal være med å bidra med et portrett. Vi reiser med MS trollfjord:

Bergen 08.06 kl 1500-1800
Trondhem 10.06 Kl 1000-1200
Bodø 11.06 kl 12.30-1500
Tromsø 12.06 kl 1500-1800
Honningsvåg 13.06 kl 1200-1500
Kirkenes 14.06 kl 1200-1400

Devi og Israel hjelper hverandre med å gjøre bilene vårklare.

enfotobutikk.no

Parksenteret
Sentrumsparken 4 9510 Alta
78 43 74 99
e-post@enfotobutikk.no

DEN KULTURELLE BALANSEGANGEN

Tekst og foto: Freddy Ludvik

Trives: Den Palestinske familien har funnet sin plass i Alta. Sara (1 1/2) vil ikke sitte rolig og danser litt for fotografen, mens Amro (5) syntes det er tryggest hos Pappa Adham og Mamma Malak. (Foto: Freddy Ludvik)

For litt over fem år siden innså den nybakte familien at de ikke hadde en fremtid i det stadig konflikthytte Midtøsten. Adham Banishamsah som hadde tatt hovedfag i IT hjemme i Palestina bestemte seg for å søke asyl i Norge sammen med sin da 20 år gamle kone, og deres nyfødte sønn Amro. Etter 2 måneder i .Oslo, og 3 måneder på Melbu endte dem opp i Alta Her på 70 grader nord jobber trettien-åringen i dag som IT-ansvarlig i Alta kommune, mens han prøver å finne balansen mellom det norske og det palestinske

Duften av anis stiger opp av den varme koppen med te. Ute er det fortsatt litt snø i luften, selv om våren i Nordlysbyen er kommet godt i gang. Malak, Adhams kone har kokt te-vann, og nå sitter vi i den koselige leiligheten på midtbakken i Alta, mens teen trekker. De to små barna til Malak og Adham, Amro og Sara leker muntert på et rom ved siden av.

- Vi ville ikke at barna våre skulle oppleve krig og konflikter, Adham bøyer seg litt fremover før han rolig strekker ut høyre arm, og griper den varme tekoppen på elegant vis med tommel og pekefinger.

Adham er en rolig og koselig kar som tar vare på dem han er glad i.

- Men klart vi som palestinske foreldre møter mange utfordringer her i Alta. Det er uansett uaktuelt å flytte tilbake til Palestina. Det må være kun hvis.....

Småbarnsforen blir tankefull. Han som virker så sikker i sin sak nøler litt nå og ser bort. Han snur hodet mot kjøkkenavdelingen, men jeg tror ikke han ser kjøleskapet, vannkokeren og brødristeren, som er lett synlige fra sofagruppen vi sitter i. Det er heller som om at han ser etter tankene sine. Han slår blikket

ned mot tekoppen før han fortsetter.

- Hvis jeg mister kontroll over barna, at de oppfører seg på tvers av det jeg forventer av dem, oppfører seg umoralsk som for eksempel begynner å drikke alkohol, da flytter jeg tilbake. Da føler jeg at jeg ikke har noe valg.

Med ett virker han like selvsikker igjen som han gjorde for bare noen øyeblikk siden. De brune, vennlige øynene ser på meg med et bestemt blick nå.

- Jeg opplever at barnehagen som barna går i er veldig flink til å tilrettelegge for muslimske regler og levemåte, som for eksempel at vi ikke spiser svinekjøtt, eller om barna må gå i kirken eller ikke. Men skolen derimot, den er jeg mer skeptisk til. Isteden for å løse utfordringer enkelt, skal de presse gjennom ting og lage masse unødvendige problemer. Ta for eksempel svømmetimer for jenter. Kan dem ikke bare la jentene bruke burkini. Og når dem skal skifte kan jo handikapp-toalettet brukes som omkleddingsrom.

Trettien-åringen ser spørrende på meg, så forklarer han meg at burkini er et heldekkende svømmeplagg muslimske jenter bruker. Koranen er klar på at kvinner skal dekke seg da må vi lete etter løsninger, ikke skape problemer.

Han setter tekoppen tilbake på serveringsbrettet som står på bordet.

- Så hva skal jeg gjøre hvis ungene mine får problemer på skolen, begynner å røyke, drikke alkohol eller blir utagerende ungdom? Da må jeg ta grep. Men hvor grensene går, det vet jeg ikke ennå. Jeg håper virkelig jeg slipper å ta en slik avgjørelse, for vi trives

Norges ledende leverandør av løsninger for fremføring av bredbåndsnett

- Kabel- /fiberrør
- Mikrorør for FTTH
- Varselnett

wavin
Polyfemos

Tlf. +47 78 45 63 00
post@polyfemos.net
www.wavin.no/telecom

veldig godt her i Alta. Og når dem er atten år er dem voksne, da kan dem gjøre som dem vil. Men jeg lærer dem allerede nå muslimske og palestinske skikker. Så dem ikke skal tvile på sin identitet.

Adham forteller videre at dem har blitt tatt veldig godt i mot i Alta, Ikke har de opplevd rasisme og de er blitt møtt med forståelse og åpenhet. Men selv om de trives i den lille byen, er han i et konstant krysspess mellom det å tilpasse seg de forventninger som stilles fra det norske samfunnet, samtidig som han skal ta vare på familien sin palestinske identitet og forholde seg til de krav og forventninger som stilles i forhold til muslimsk kultur og religion.

KULTURSJOKK

Hjemme hos Malak og Adham kommer det like gjerne norske som palestinske venner på besøk. I kveld er Bente Elin Lund kommet for å besøke kvinnen i huset. Damene prater løst og ler fra stol-gruppen som står ved siden av sofagruppen. Barna som nå har satt seg på gulvet hører på norske barnesanger, mens de synger muntert med. Adham må heve stemmen litt for å overdøve barnesangen.

- Det er bekymringsfullt at mange arabiske barn i Alta ikke lærer morsmålet godt nok. I barnehager og skoler snakkes det jo selvfølgelig norsk, så jeg er veldig glad for at Malak, er flink til å lære Amro og Sara arabisk. Det lærer de blant annet ved å lese koranen, forteller Adham før han krysser armene og setter seg godt tilbake i sofaen. - Verden blir mindre og mindre, og språk blir viktigere og viktigere. Og selvfølgelig har det også med identitet å gjøre. For det er ikke

bare lett å lære barna å forstå sin palestinske identitet, når samfunnet her er veldig annerledes enn hjemme, sier han og stopper ikke opp med det:

- Vi feirer ikke norske høytider, fordi det er kristne høytider. Men vi tenner lys ute i juletiden, og vi kan godt kose oss i juletiden. Vi spiser Kalkun og inviterer venner, det gjør vi fordi at vi syntes det er koselig. Og så er vi da med på å lage litt julestemning.

- Hjemme i Palestina feirer vi noe som heter Id, etter muslimsk tradisjon. Og det blir jo heller ikke det samme når det kun er vi som feirer her, mens det ellers i samfunnet er bare vanlige hverdager. Lokalsamfunnet har ingen fokus på Id selv om det er mange hundre mennesker med muslimsk bakgrunn. Det er ingen salg i butikker, ingen reportasjer i avisene eller andre ting som viser vår tradisjon og feiring. Det er nærmest umulig å være 100 % palestinsk her.

Den lille familien kommer fra en landsby i Palestina med cirka 8000 innbyggere. Hjemme hadde de familie og et stort nettverk. Min kone Malak har mange venninner i Palestina. Det er lettere å bo slik fordi en både tilhører et fellesskap og får hjelp til praktiske ting som f. eks barnepass. Likevel måtte de flytte på grunn av krig og uroligheter. Eldstegutten på snart 6 år var bare noen måneder gammel når de ankom Oslo, mens Sara på ett år og seks måneder er født i Norge.

Kanskje er mennene flinkere å følge sine tradisjoner i Alta. Vi møtes ofte på Kultursenteret Sisa hvor vi ser på film sammen spiller kort og prater om løst og fast.

Kvinnene er i mye større grad hjemme og kanskje merker de aller mest at det er forskjellige liv hjemme i Palestina og her i Alta.

- Til tross for ulikhetene føler jeg at vi har funnet vår plass her i Alta. Nå får jeg jo kultursjokk når jeg kommer hjem til Palestina. Der har skillmissraten gått i været, og folk er begynt å kle og te seg annerledes. Verden forandres også der.

Adham rister på hodet, og smiler lurt med hele ansiktet. Øynene blir smale når han smiler slik.

- Men nordmenn sitt forhold til hunder skjønner jeg rett og slett ikke. Noen tar til og med hunder opp i sofaen, og i senga - nei nei nei. Og barnevakter, det systemet er jeg heller ikke vant til. Hvor man ringer andre, ja av og til også ungdom du nesten ikke kjenner. og spør om dem kan være barnevakt, avslutter han leende.

**Adham
Banishamsah**

På 17. mai kommer min bror på besøk fra Sverige. Så da gleder jeg meg til å vise han hvordan vi feirer nasjonaldagen i Norge, med folkeliv og tog. I fjor holdt jeg forøvrig 17.mai tale, og det .er jeg stolt over

**Før: Plastemballasje
Nå: Skjerm**

**Før: PC-skjerm
Nå: Sykkellykt**

**Før: Hermetikkbokser
Nå: Sykkelramme**

**Før: Vaskemaskin
Nå: Tannhjul**

**Før: Pizzaeske
Nå: Brosjyre**

Fra null verdi til full verdi!

Alt du kildesorterer blir til noe nytt. Da spares råstoff, energi og miljø. Takk for at du er med!

sortere.no

Kildesortering på nett

KULTURSENTERET SISA

DER IDEER FØDES,
FOLK OG KULTURER
SMELTER SAMMEN

VELKOMMEN TIL SISA...

Ønsker du å gjøre noe sammen med andre mennesker, få nye venner. Liker du å dra på fisketurer, fjellturer eller ønsker du å lære noe nytt??

Hva med keramikk, sy eller strikke, liker du å lage mat, spille kort, se på film eller lage skulpturer, hva med å være med å lage et felles maleri sammen med noen du ikke kjenner???

KOM INNOM SISA

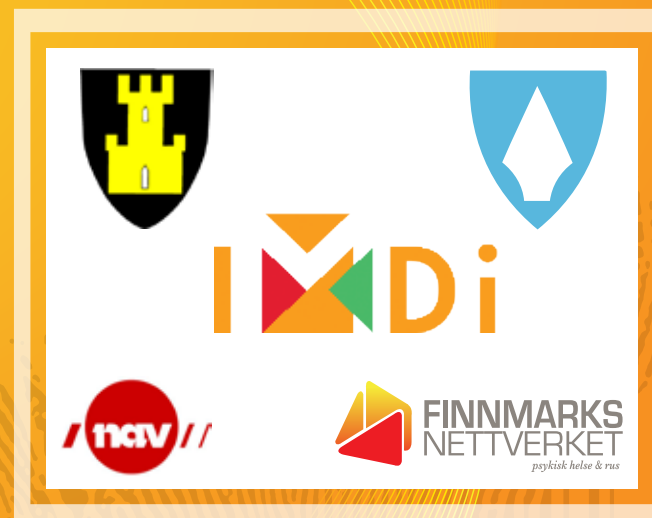
Sisa er en sosial møteplass for alle som har lyst å bli kjent med nye mennesker. På Sisa har vi ulike aktiviteter og foreninger som bedriver med alt fra maling, keramikk, syverksted og vi har eget kjøkken,

I tillegg lager vi ulike arrangementer som festivaler, skolebesøk, vi lager gratisavis, bokproduksjon og ellers andre ting som du måtte ha lyst å være med på. På Sisa er fellesskapet viktig. Vi er ikke så opptatt av hvor du kommer fra eller hva du har gjort før. Vi er mer opptatt av å ha det bra sammen i et fellesskap

Kanskje du har lyst å bidra med noe for andre mennesker. Røde Kors, Sanitetskvinnene, Blindeforbundet er eksempler på foreninger som bruker Sisa og som trenger ditt bidrag

Ta kontakt med oss for mer informasjon på post@sisa.no eller telefon 78435088

VELKOMMEN SKAL DU VÆRE...

WWW.SISA.NO

Jens Kristian Kristoffersen idé Skaper og Kultursenteret SISA utgiver:

DEN ANDRE UTGAVEN AV!

KOKEBOK

For Ekstremt Fattige

- "når trygda ikke strekker til"

KOMMER SNART PÅ MARKEDET
bestille din bok på epost: geirkare@sisa.no

KIWI mini
pris